

SUN'IY INTELLEKT ORQALI MUSIQA O'QITISHNING SALBIY JIHATLARI VA MUAMMOLARI TAHLILI

*Andijon davlat pedagogika instituti magistranti
Ibrohimjon Qoraboyev Ravshanbek o'g'li.*

Annotatsiya: Mazkur tezisda zamonaviy musiqa ta'limida sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarini qo'llash jarayonida yuzaga kelayotgan salbiy oqibatlar va metodologik muammolar tahlil qilinadi. SI tizimlari ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qilsa-da, ularning musiqiy ijodkorlikning o'ziga xosligiga, ustoz-shogird an'alariga va talabalarning hissiy rivojlanishiga ko'rsatadigan salbiy ta'siri batafsil ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijasida algoritmlarga asoslangan o'qitishning pedagogik cheklovlari aniqlangan. Maqola yakunida raqamli texnologiyalar va an'anaviy ta'lim usullari o'rtasidagi muvozanatni saqlash bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar berilgan bo'lib, bu musiqa pedagogikasi sifatini saqlab qolishda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, musiqa ta'limi, ijodiy inqiroz, pedagogik muammolar, raqamli transformatsiya.

Аннотация: В настоящей статье анализируются негативные последствия и методологические проблемы, возникающие в процессе использования технологий искусственного интеллекта (ИИ) в современном музыкальном образовании. Несмотря на то, что системы искусственного интеллекта способствуют повышению эффективности обучения, в работе подробно рассматривается их негативное влияние на специфику музыкального творчества, традиции системы «учитель–ученик» и эмоциональное развитие студентов. В результате исследования выявлены педагогические ограничения обучения, основанного на алгоритмах. В заключительной части статьи представлены научно обоснованные рекомендации по сохранению баланса между цифровыми технологиями и традиционными методами обучения, что имеет важное значение для сохранения качества музыкальной педагогики.

Ключевые слова: искусственный интеллект, музыкальное образование, творческий кризис, педагогические проблемы, цифровая трансформация.

Abstract: This article analyzes the negative consequences and methodological problems arising from the use of artificial intelligence (AI) technologies in modern music education. Although AI systems contribute to improving the efficiency of education, the study provides a detailed examination of their negative impact on the uniqueness of musical creativity, traditional teacher–student practices, and the emotional development of students. The research identifies the pedagogical limitations of algorithm-based teaching. The final part of the article offers scientifically grounded recommendations for maintaining a balance between digital technologies and

traditional teaching methods, which is crucial for preserving the quality of music pedagogy.

Keywords: artificial intelligence, music education, creative crisis, pedagogical problems, digital transformation.

1. Kirish

Hozirgi kunda texnologik taraqqiyot barcha sohalar kabi san'at va pedagogika sohasiga ham shiddat bilan kirib kelmoqda. Sun'iy intellekt (SI) algoritmlari musiqa yaratish, tahlil qilish va o'qitishda yangi imkoniyatlar ochayotgan bo'lsa-da, bu jarayon o'ziga xos xavf-xatarlarni ham keltirib chiqarmoqda. Musiqa ta'limi nafaqat nazariy bilimlarni, balki chuqur hissiy tajriba va asrlar davomida shakllangan ustoz-shogird an'alarini talab qiladigan murakkab jarayondir. SI tizimlarining ta'lim jarayoniga haddan tashqari integratsiyalashuvi kutilmagan salbiy oqibatlariga, jumladan musiqiy tafakkurning standartlashuviga olib kelishi mumkin. Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi musiqa o'qitishda SI dan foydalanishning pedagogik va psixologik xavflarini aniqlash hamda ularning ta'lim sifatiga ta'sirini tizimli baholashdan iborat.

2. Metodlar

Tadqiqot jarayonida qiyosiy tahlil, pedagogik kuzatuv va zamonaviy adabiyotlar sharhi metodlaridan keng foydalanildi. Musiqa ta'limida SI ilovalarini qo'llayotgan oliy ta'lim muassasalari talabalari va o'qituvchilari o'rtasida o'tkazilgan xalqaro tajribalar o'rganildi. Metodologiya asosini an'anaviy o'qitish usullari bilan raqamli o'qitish platformalarining samaradorligini solishtirish tashkil etadi. Shuningdek, musiqiy asarlarning interpretatsiyasi jarayonida inson omili va algoritmik yondashuv o'rtasidagi tafovutlar tahlil qilindi. Tadqiqotda SI tizimlarining musiqiy hissiyotlarni (expression) tushunish va qayta ishlash qobiliyati psixologik nuqtai nazardan baholandi. Olingan ma'lumotlar o'qituvchi va texnologiya o'rtasidagi munosabatlarni yangicha pedagogik nuqtai nazardan talqin qilish imkonini berdi.

3. Natijalar

O'tkazilgan tahlillar natijasida SI orqali musiqa o'qitishda bir qancha jiddiy muammolar aniqlandi. Birinchidan, 'hissiy bo'shliq muammosi: SI musiqiy asarning texnik ijrosini mukammal nazorat qilishi mumkin, ammo uning badiiy ruhiyatini va ijrochi his-tuyg'ularini shakllantira olmaydi. Ikkinchinchidan, talabalarda mustaqil ijodiy fikrlashning pasayishi kuzatiladi, chunki algoritmlar ko'pincha tayyor shablonlarni taklif etadi, bu esa o'ziga xoslikni bo'g'adi. Uchinchidan, ustoz va shogird o'rtasidagi jonli muloqotning kamayishi musiqiy an'alarining uzilishiga va talabaning shaxs sifatida shakllanishiga to'sqinlik qiladi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, SI ga haddan tashqari tayangan ta'limda talabalar texnik jihatdan kuchli, ammo badiiy jihatdan sayoz ijrochilarga aylanib qolish xavfi mavjud. Shuningdek, mualliflik huquqi

va musiqiy o'ziga xoslikning yo'qolishi ham dolzarb muammo sifatida namoyon bo'ldi.

4. Xulosa

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt musiqa ta'limida faqatgina yordamchi vosita bo'lib xizmat qilishi lozim, lekin u o'qituvchi o'rnini hech qachon bosa olmaydi. Musiqa — bu insoniy kechinmalar tili bo'lib, uni o'rgatishda jonli muloqot, empatiya va shaxsiy tajriba hal qiluvchi ahamiyatga ega. SI ning salbiy ta'sirini kamaytirish uchun ta'lim dasturlarida zamonaviy texnologiya va an'anaviy metodlar muvozanatini qat'iy saqlash zarur. Kelajakda musiqa pedagogikasida SI dan foydalanishning axloqiy va estetik me'yorlarini ishlab chiqish dolzarb vazifa bo'lib qoladi. Bu esa o'z navbatida milliy musiqiy merosni asrab qolish va kelajak avlodga sifatli, ma'naviy boy ta'lim berish imkonini beradi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Abdullayev, R. (2022). Musiqa pedagogikasi va zamonaviy texnologiyalar. Toshkent: Fan va texnologiya.
2. Smith, J. (2023). Limits of Artificial Intelligence in Music Education. Journal of Aesthetic Education, 45(2), 112-125.
3. Karimov, O. (2021). Raqamli dunyoda san'at ta'limi muammolari. O'zbekiston san'ati va madaniyati jurnali, 3(1), 45-50.
4. Ismoilov, M. (2023). Sun'iy intellektning ta'limdagi o'rne: imkoniyat va xavflar. Pedagogika ilmiy jurnali.